

Seminarium om antibiotikaresistens (AMR) i Peking

1 Inledning

Antibiotikaresistens (AMR) är ett av de största hoten mot modern hälso- och sjukvård. Spridningen av antibiotikaresistens gör att risken för sjukdom och dödlighet ökar för åkommor och ingrepp som normalt inte medför några komplikationer, som exempelvis lunginflammation eller kejsarsnitt. Mer kunskap om hur antibiotikaresistens uppstår och sprids behövs för att skapa effektiva strategier. Samarbete mellan sektorer och länder är nödvändigt för att skapa djupare förståelse och för att förmedla kunskap.

Den 17 oktober arrangerade Tillväxtanalys och Sveriges ambassad i Peking ett seminarium kring kontroll av antibiotikaresistens. I seminariet deltog representanter för Kinas Hälso- och Jordbruksdepartement samt Folkhälsomyndigheten och Statens veterinärmedicinska anstalt. Seminariet syftade till att skapa en dialog kring strategier för spridningskontroll samt dela information och erfarenhet från pågående forskning och samarbetsprojekt relaterade till AMR i Sverige och i Kina.

2 Antibiotikaanvändning och resistens i Kina

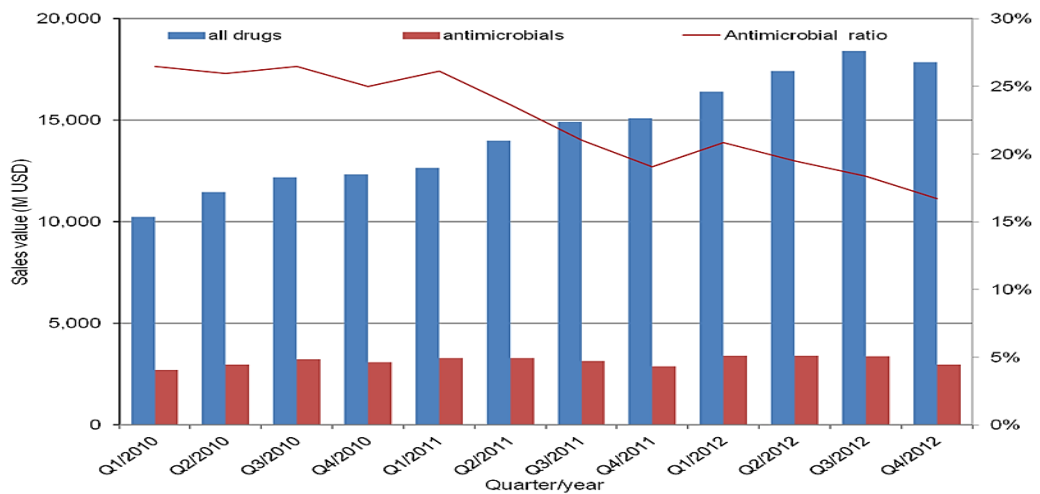
Kina är en av världens största tillverkare och konsument av antibiotika, med hög användning inom både sjukvården och jordbrukssektorn. Den höga användningen inom sjukvården är associerad med problem såsom sjukhusens beroende av läkemedelsförsäljning som inkomstkälla samt en relativt låg nivå av kunskap. Användningen inom jordbruksindustrin är bland annat kopplad till användning av antibiotika som livsmedelstillsats samt regelbundna utbrott av sjukdom som orsakar stort behov av läkemedel.

Vid seminariet i Peking presenterade representanter från Kina de nationella strategier som antagits för övervakning och spridningskontroll av antibiotika. Båda representanter pekade på den nationella handlingsplan för antibiotikaresistens (för år 2016 till 2020) som antagits av tolv kinesiska departement som bevis på politisk beslutsamhet. Handlingsplanen innehåller en rad målsättningar, såsom att utveckla nya läkemedel och diagnostiska metoder, reducera användning av antibiotika inom sjukvård och djurhälsa, förbättra övervakningssystem och kompetens vid laboratorier, upprätta nationella databaser, samt stärka utbildnings- och forskningsinsatser.

Kinas hälsodepartement presenterade vid seminariet det nationella nätverk för AMR ("Mohnarin") som används för övervakning av antibiotikaanvändning och spridning av resistens. Nätverket samlar in data på konsumtion från 2 400 sjukhus och på resistens från 1 300 sjukhus. Under de senaste åren har en rad regler och

riktlinjer för klinisk användning, receptutskrivning och datainsamling kopplat till antibiotikaanvändning utfärdats. Kampanjer för inspektion samt utbildning av läkare och sjuksköterskor har inletts för att säkra implementering. Efter att ha ökat snabbt i början av 2000-talet har användning och förekomst av resistens planat ut mellan år 2011 och 2013 (se Figur 1). Kvantitativa målsättningar vid individuella sjukhus, regelbundna inspektioner och strikta regelverk ses som viktiga skäl bakom den minskade användningen.

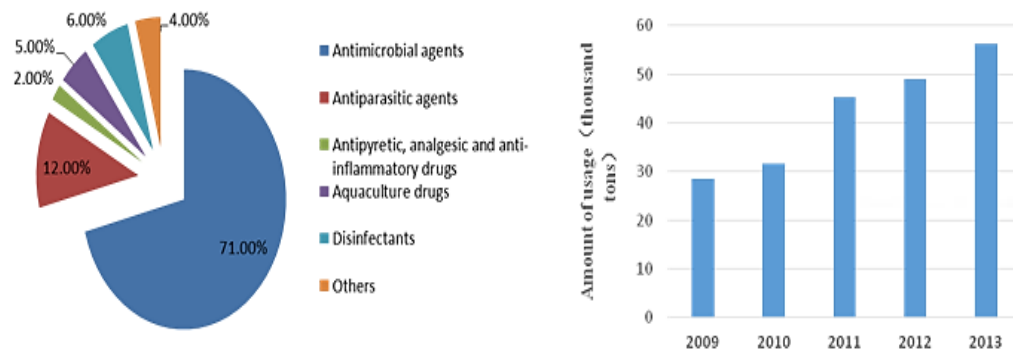
Figur 1: Minskad antibiotikaanvändning inom sjukvården (2006-2011)

Källa: Xiao, Y.H. et al, (2013), "Changes in Chinese Policies to Promote the Rational Use of Antibiotics", *PLoS Medicine*, 10, 11

Enligt Kinas jordbruksdepartement inleddes insatser för antibiotikakontroll i relation till djurhälsa år 2008 i samband med att ett övervakningssystem för användning och resistens lanserades. Ett nytt regelverk för livsmedelstillsetser som omfattar striktare riktlinjer för antibiotikaanvändning inom jordbrukssektorn utfärdades år 2012 och uppdaterade riktlinjer för veterinärer introducerades år 2014. Nästa år kommer ett system för receptutskrivning av antibiotika för veterinärer att inrättas, följt av ytterligare riktlinjer kopplade till bland annat dosering.

I Kina är kontroll av antibiotikaanvändning inom jordbrukssektorn möjligtvis en ännu större utmaning än inom sjukvården. Användning av antibiotika inom jordbruksindustrin har fortsatt att öka under de senaste åren (Figur 2).

Figur 2: Ökad antibiotikaanvändning inom jordbruksindustrin (2013)

Källa: Wang, Y. (2016), "Antibiotic resistance in Chinese food-animal production", China Agricultural University

3 One Health: Vikten av samarbete

Antibiotikaresistens bör ses ur perspektivet "One Health", vilket innebär att insatser kräver samordning mellan såväl sektorer som samarbete på lokal, nationell och global nivå. Sverige samarbetar med Kina kring AMR frågor för att bidra till detta. Kinas smittskyddsinstitut (China Centre for Disease Control and Prevention, CDC) har ett samarbetsavtal med Folkhälsomyndigheten som omfattar utbyte av information, metoder och personal kopplat till AMR. Sedan 2012 finns även ett samarbetsavtal mellan det svenska Jordbruksverket och det kinesiska Jordbruksdepartementet.

Sverige och Kina samarbetar därutöver genom forskningsprojektet IMPACT som finansieras av Vetenskapsrådet och National Natural Science Foundation of China (NSFC). Projektet pågår mellan 2014 till 2018 och syftar till att studera användning av antibiotika och spridning av resistens i Shandongprovinsen i Kina. IMPACT involverar samarbete mellan ett flertal svenska och kinesiska universitet och myndigheter.

Förutom att bidra till ökad kunskap syftar forskningssamarbetet till att utveckla nya strategier för spridningskontroll inom både djurhälsa och hälso- och sjukvård. Effekten av de nya insatserna kommer att utvärderas inom ramen för projektet. Tillgång till primärdata för utländska forskare är en annan viktig aspekt av projektet. Forskning kring AMR kan därutöver användas för att utveckla nationella riktlinjer kring antibiotikaanvändning i Kina. Forskning som letts av en grupp vid China Agricultural University bidrog exempelvis till att ett förbud mot användning av kolistin som livsmedelstillsats antogs av Kinas Jordbruksdepartement år 2016.

Vikten av internationellt samarbete genom WHO:s program Global Antimicrobial Resistance Surveillance System (GLASS) lyftes särskilt fram vid seminariet i Kina. Internationellt samarbete krävs för att kunna uppskatta hur globala spridningstrender ser ut samt förstå de sociala och ekonomiska konsekvenser som spridningen kan komma att orsaka. I sammanhanget kan noteras att USA inledde sitt deltagande

i GLASS efter det seminarium som Tillväxtanalys arrangerade i Washington tidigare i år.

Kinas medverkan i GLASS skulle kunna bidra till flera typer av positiv utveckling. Det handlar exempelvis om att förbättra den tekniska kapaciteten vid laboratorier, tillgång till bättre mjukvara för övervakningsdata och webplattformar för datadelning, samt utbildning av personal. Samarbetet skulle även kunna bidra till att skapa ökad transparens och tillgång till data. Samtidigt är just insyn en av de största barriärerna för internationellt samarbete med kinesiska institut och myndigheter.

4 Avslutande kommentar

Brist på transparens är en utmaning i insatser på nationell nivå i Kina. Samarbete över departementsgränser och upprättande av system för delning av information ses som essentiellt för att uppnå regeringens målsättningar för AMR. Det är dock något som ofta är svårt att åstadkomma inom den kinesiska stadsapparaten, som karaktäriseras av stuprörsmentalitet och brist på samordning mellan policyinsatser. Vid seminariet i Peking underströk de svenska deltagarna att upprättandet av långsiktigt samarbete mellan olika enheter och insatser för att skapa samsyn har krävt många års hårt arbete i Sverige. Kina har en lång väg att gå för att i realiteten kunna beskriva sina internationella och multisektoriella AMR-insatser med konceptet ”One Health”.